

Innst. O. nr. 27

(2000-2001)

Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om lov om endringer i lov 30. april 1993 nr. 40 om registrert partnerskap

Ot.prp. nr. 76 (1999-2000)

Til Odelstinget

SAMMENDRAG

Forslaget til endringer i lov 30. april 1993 nr. 40 om registrert partnerskap (partnerskapsloven) går ut på å endre vilkårene om tilknytning i lovens § 2 tredje ledd. I henhold til denne bestemmelsen kan registrering av partnerskap bare skje dersom en av eller begge partene har bopel her i riket, og minst en av dem har norsk statsborgerskap. Det foreslås at det i tillegg innføres adgang til å registrere partnerskap dersom en av partene har hatt bopel i landet de siste to år før registreringen. Bestemmelsen foreslås også endret slik at statsborgerskap i Danmark, Island og Sverige, likestilles med norsk statsborgerskap. I tillegg foreslås det en forskriftshjemmel som åpner for å likestille norsk statsborgerskap med statsborgerskap i et annet land dersom dette landet har en lovgivning som tilsvarer den norske.

Behovet for en koordinering av partnerskapslovgivningen i de nordiske land ble tatt opp på et sosialpolitisk ministerrådsmøte i 1996.

Partnerskapslovene i Danmark og Sverige ble endret henholdsvis våren 1999 og våren 2000.

Den norske partnerskapsloven trådte i kraft 1. august 1993. Loven bygget i stor grad på den danske partnerskapsloven av 1989.

Ifølge de innkomne høringsuttalelsene, synes det å være stor tilslutning til en oppmykning av tilknytningsvilkårene. Uttalelsene går i hovedsak ut på at det er for strengt å stille et absolutt krav til statsborgerskap hos en av partene og at Norge burde legge seg nærmere opp mot løsningen i Danmark, og det svenske forslaget.

Slik dagens regler fungerer oppstår det ifølge Barne- og familiedepartementet situasjoner der nordiske statsborgere ikke kan registrere partnerskap verken i det landet de er statsborgere i eller i det landet de er bosatt i til tross for at begge landene har partnerskapslovgivning. Dette finner departementet uheldig. De-

partementet foreslår derfor å endre vilkåret om at minst en av partene må være norsk statsborger slik at statsborgerskap i Danmark, Island eller Sverige likestilles med norsk statsborgerskap.

Departementet mener at også utlendinger som ikke er statsborgere i Danmark, Island eller Sverige, men som har sterk tilknytning til landet, med rimelighet bør kunne la sitt partnerskap registrere her. I dag kan for eksempel ikke en utlending som er vokst opp i Norge registrere partnerskap her når han eller hun ikke er norsk statsborger.

Departementet fremmer forslag om adgang til registrering av partnerskap når en av partene har hatt bopel i landet de to siste år før registrering. Det bør imidlertid stilles visse krav til tilknytningen til Norge. Partnerskap inngått i landet får som regel ikke rettsvirkninger utenfor landet og inngåelse av partnerskap bør derfor være motivert av at det får rettsvirkninger her til lands.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jon Olav Alstad, Frank Willy Larsen, Liv Marit Moland, Oddbjørg Ausdal Starrfelt og Shahbaz Tariq, fra Høyre, Trond Helleland og Inger Stolt-Nielsen, fra Senterpartiet, Anne Enger Lahnstein, og fra Sosialistisk Venstreparti, Ågot Valle, viser til at Regjeringen Stoltenberg nå fremmer forslag til endring i partnerskapsloven, etter at det tidligere har vært gjennomført en høringsrunde vedrørende endringer og harmonisering med lovgivning i andre nordiske land.

Flertallet viser til at situasjonen i dag er en annen enn da Stortinget i 1993 vedtok den norske partnerskapsloven. Den gang var det kun Danmark, som

eneste andre land i verden, som hadde slik lovgivning. Av de nordiske land har i dag også Sverige, Grønland og Island fått partnerskapslovgivning, og utenom de nordiske land har Nederland, Frankrike og Tyskland fått liknende lovgivning. Samtidig pågår arbeid i en rekke andre land rundt om i verden for å få vedtatt liknende lovgivning som de nordiske land har fått.

Flertallet viser til at det er naturlig å korrigere lovverk som dette når man finner svakheter eller mangler. Når departementet vurderer situasjonen slik at adgangen til registrering av partnerskap bør utvides, har det bakgrunn i de erfaringer man har gjort siden loven trådte i kraft 1. august 1993 vedrørende kravet om norsk statsborgerskap.

Flertallet er enig i at det ikke er hensiktsmessig at personer som ikke har tilknytning til Norge eller annet land med noenlunde tilsvarende lovgivning kan inngå partnerskap i Norge. Avgjørende må være om inngåelse av partnerskap vil få noen betydning for partene, ikke hvilket statsborgerskap de har. For personer som er bosatt i Norge vil inngåelse av partnerskap ha betydning i forhold til skattelovgivning, trygdelovgivning, ved skilsmisse og dødsfall. Det er derfor viktig at personer med oppholdstillatelse i Norge får adgang til å inngå partnerskap. Flertallet kan heller ikke se noen avgjørende argumenter mot at disse skal få adgang til dette.

Flertallet vil påpeke at mennesker fra andre land må ha bodd 7 år i Norge før de kan søke om norsk statsborgerskap, og noen vil av ulike årsaker ikke søke om norsk statsborgerskap. Det er helt urimelig at disse ikke skal ha adgang til å inngå partnerskap. I høringsuttalelsen til de foreslått lovendringene sier Landsforeningen for Lesbisk og Homofil frigjøring at organisasjonene i årene etter at partnerskapsloven ble vedtatt, har hatt kontakt med lesbiske og homofile par med lovlig opphold, uten statsborgerskap, men med ønske om å inngå partnerskap. Med de foreslåtte endringene vil det bli mulig for disse å inngå partnerskap.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti, lederen May-Helen Molvær Grimstad og Ola T. Lånke, viser til Regjeringens forslag til endringer i partnerskapsloven som vil

føre til en større grad av likebehandling for de som er bosatt i Norge og ønsker å inngå partnerskap.

Disse medlemmer viser til at Kristelig Folkeparti gikk imot lov om registrert partnerskap da denne lov ble vedtatt.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti viser til at disse medlemmer imidlertid gikk inn for ordninger gjennom lov om husstandsfellesskap for homofile par og andre som lever sammen. Den foreslåtte endring i loven berører ikke disse prinsipielle spørsmål, men er en naturlig likebehandling av mennesker bosatt i Norge.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til proposisjonen og råder Odelstinget til å gjøre slikt

vedtak til lov

om endringer i lov 30. april 1993 nr. 40 om registrert partnerskap

I

I lov 30. april 1993 nr. 40 om registrering av partnerskap gjøres følgende endringer:

§ 2 tredje ledd skal lyde:

- Registrering av partnerskap kan bare skje dersom:
- 1 *minst en av partene har norsk statsborgerskap og en av dem har bopel her i riket. Statsborgerskap i Danmark, Island eller Sverige likestilles med norsk statsborgerskap. Kongen kan bestemme at statsborgerskap i et annet land med lovgivning om registrert partnerskap som tilsvarende den norske, skal likestilles med norsk statsborgerskap.*
 - 2 *minst en av partene har hatt bopel her de siste to år før registreringen.*

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

Oslo, i familie-, kultur- og administrasjonskomiteen, den 23. november 2000

May-Helen Molvær Grimstad

leder

Ågot Valle

ordfører

Oddbjørg Ausdal Starrfelt

sekretær